

Kroonista väsymysoireyhtymää sairastaville taattava yhdenvertainen kohtelu

Perustuslaki takaa yhdenvertaisen kohtelun kaikille ihmisille, mutta se ei toteudu kroonista väsymysoireyhtymää (CFS) eli myalgista enkefalomyeliittiä (ME) sairastavien ihmisten kohdalla. Vaikka CFS/ME on voimakkaasti toimintakykyä alentava krooninen sairaus ja se on sisältynyt Maailman terveysjärjestö WHO:n sairausluokitukseen vuodesta 1969, Kelan ja työeläkeyhtiöiden päätöksentekijöiden mukaan se ei alenna työkykyä niin paljoa, että sen perusteella juuri myönnettäisiin sairauspäivärahaa tai ammatillista kuntoutusta. "Teitä ei vaivaa työ- tai toimintakykyä alentava sairaus", todetaan esimerkiksi Kelan päätöksissä.

Päätöksissä vedotaan siihen, että sairautta ei voida todentaa objektiivisesti, tai siihen, että kyseessä olisi toiminnallinen sairaus. Kansainvälinen tutkimustieto ei tue näitä perusteluita, vaan sairauden fyysisestä alkuperästä ollaan yksimielisiä (mm. Lumio, 2017; IOM, 2015). Päätöksenteossa ohitetaan siten kansainväliset konsensuslausumat, tutkimustulokset sekä hoitavien lääkäreiden lausunnot potilaan työkyvystä.

CFS/ME on diagnoosikoodin (G93.3) mukaan neurologinen sairaus. Sen diagnosointi perustuu tarkkoihin kriteereihin (mm. IOM, 2015). Sairaudesta ei yleensä parannuta, mutta toimintakykyä voi saada vuosien mittaan takaisin levon ja oikean hoidon avulla.

CFS/ME-sairauteen kuuluvat muun muassa sydämen ja verenkierron ongelmat, heikko rasituksen sietokyky, lihasheikkous, kognitiiviset ongelmat, migreenimäiset päänsäryt, kuumeilu, lihas- ja nivelsäryt sekä pystyssä pysymisen vaikeus. Sairauden diagnosointiin ei ole olemassa laboratorio- tai kuvantamistutkimuksia, kuten ei ole moneen muuhunkaan Kelan sairauspäivärahaan oikeuttavaan sairauteen.

Moni CFS/ME-potilas on täysin työkyvytön, kaikkein sairaimmat ovat vuodepotilaita. Osa potilaista säilyy työkykyisinä tai kuntoutuu ajan myötä niin paljon, että kykenee tekemään esimerkiksi kevyttä toimistotyötä tai osa-aikaista työtä, jos heille pystytään sellaista tarjoamaan. Paluu työelämään on kuitenkin käytännössä mahdotonta, jos sairastuneiden oikeutta toipua ei tueta taloudellisesti eikä heitä hyväksytä kuntoutuksen piiriin.

"Suomen CFS -yhdistys saa viikoittain avunpyyntöjä CFS/ME-potilailta, jotka kysyvät mitä tekevät, kun sairauspäiväraha tai kuntoutustuki on hylätty, vaikka työkyvyttömyys on todennettu usean lääkärin lausunnoilla", Suomen CFS -yhdistyksen puheenjohtaja **Annukka Harjula** kertoo.

Potilaiden kohteluun on tultava muutos. CFS/ME-potilaille tulee taata yhdenvertainen mahdollisuus muiden somaattisia sairauksia sairastavien kanssa sairausajan toimeentuloon ja kuntoutukseen.

"Tällä hetkellä potilaiden kohtelu on epäinhimillistä", Harjula toteaa.

Suomen CFS-yhdistys ry

Lisätietoja: Annukka Harjula, Suomen CFS-yhdistyksen puheenjohtaja
sähköposti: yhdistys(at)cfsmery.fi,
puhelin: 040 550 6469

Viitteet:

Lumio, Jukka (2017): Krooninen väsymysoireyhtymä, Lääkärikirja Duodecim
22.5.2017. www.terveyskirjasto.fi

IOM (2015) Institute Of Medicine: Report Guide for Clinicians
Beyond Myalgic Encephalomyelitis/Chronic Fatigue Syndrome
Redefining an Illness
Committee on the Diagnostic Criteria for Myalgic Encephalomyelitis/Chronic Fatigue Syndrome; Board
on the Health of Select Populations; Institute of Medicine.
Washington (DC): National Academies Press (US); 2015 Feb 10.